

**ОПЕРАТИВЕН ПЛАН НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА АКТИНОСТИТЕ ОД АКЦИСКИОТ
ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА КОНВЕНЦИЈАТА НА СОВЕТОТ НА ЕВРОПА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И БОРБА ПРОТИВ
НАСИЛСТВОТО ВРЗ ЖЕНИТЕ И ДОМАШНОТО НАСИЛСТВО (Истанбулска Конвенција) 2018-2023 за 2019 година**

Ноември 2018

Содржина

- Листа на кратенки
- Вовед 5-6
- **Оперативен план на МЗ** за спроведување 6-11

Листа на кратенки

ГО	Граѓански организации
ИЈЗ	Институт за јавно здравје на Република Македонија
ИСМ	Институт за судска медицина
МЗ	Министерство за здравство
МО	Меѓународни организации
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
РБН	Родово базирано насилство
УНДП	Програма за развој на ООН
ФЗО	Фонд за здравствено осигорување

- **Вовед**

Во последните две декади, насилството врз жената се подразбира како повреда на човековите права на жената како: правото на живот, безбедност, достоинство, физички и морален интегритет и како форма на родово-засновано насилство. Општо прифатено е дека насилството ја лишува жената од можноста да ги ужива фундаменталните човекови права и претставува сериозна пречка на еднаквоста помеѓу жената и мажот.

Насилството што е насочено кон жената поради тоа што е жена или насилството што несразмерно повеќе ја погаѓа жената се нарекува родово-базирано насилство. **Родово-базираното насилство** не познава национални или културни граници, тоа е проблем од меѓународни размери. Начинот на кој земјите се справуваат со овој проблем влијае на степенот на уживање на правата на жените. Република Македонија, како земја-членка на Организацијата на Обединетите нации (ООН) и Советот на Европа, има пристапено кон најзначајните меѓународни и регионални договори за заштита на човековите права. Најголем дел од овие договори се преточени во националното законодавство, а оние што сè уште не се усогласени имаат директна примена.

Парламентарното Собрание на Советот на Европа ја демонстрираше својата силна политичка волја за елиминирање на сите форми на насилство врз жените преку резолуции и препораки со кои повика на усвојување на правно обврзувачки стандард за превенција, заштита и гонење на најсериозните и најраспространетите форми на родово-базирано насилство. Конечно, на седми април 2011 година Комитетот на министри при Советот на Европа ја усвои Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените, вклучувајќи го и домашното насилство (во понатамошниот текст: Конвенцијата), а за време на состанокот на министрите во **Истанбул** на 11 мај 2011 година беше отворена за потпис. По ратификацијата од страна на десет земји, во април 2014 година Конвенцијата влезе во сила на први август 2014 година. Република Македонија беше меѓу првите земји што ја потпишаа Конвенцијата, додека во декември 2017 година Собранието на Република Македонија го усвои **Законот за ратификација на Конвенцијата** за спречување и борба против насилството врз жените, вклучувајќи го и домашното насилство. Инструментот за ратификација беше предаден на 23 март 2018 година, а Конвенцијата влезе во сила на први јули 2018 година.

Министерството за труд и социјална политика, во соработка со надлежните министерства, органи, институции и здруженија на граѓани, подготви **Акциски план за спроведување на Конвенцијата** на Советот на Европа за , спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство насилство (**Истанбулска Конвенција**) **2018-2023 во кој се содржани активностите за спроведување на Конвенцијата, носителите и динамиката на усогласување на националното законодавство со одредбите на Конвенцијата, но и исполнување на преостанатите обврски во насока на превенција на родово-базираното насилство и обезбедување на брза и ефикасна заштита на жртвите и гонење и казнување на сторителите.**

Владата на Република Македонија Деведесет и третата седница одржана на 9.10.2018 година го прифати Акцискиот план и го задолжи, меѓу останатите министерства, Министерството за здравство да подготви Оперативен план за спроведување на активностите од Акциски план за спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа за , спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство насилство (**Истанбулска Конвенција**) **2018-2023** ,а кои се во надлежност на Министерството и истиот да го објави на својата ВЕБ страница.

- **Оперативен план на Министерство за здравство за спроведување на Акциски план за спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство (Истанбулска Конвенција) 2018-2023 за 2019 година**

Во продолжение детално се претставени активностите, индикаторите, временската рамка и изворите на финансирање, како и одговорната институција и организации што ќе бидат надлежни за нивно спроведување.

Цел 1: Усогласување на националните закони со одредбите на Конвенцијата				
Активност	Одговорна институција/организација	Индикатори	Временска рамка	Извори на финансирање
Измени и дополнување на Законот за здравствената заштита	Носител: МЗ Во соработка со: ФЗОМ, МТСП, ГО	Формирана работна група за подготовка на предлог-измените на Законот	2018	Буџет на Министерството за здравство Донации
		Утврдена забрана за дискриминација согласно основите од новиот ЗСЗД	2018	

		Вклучени одредби со кои се обезбедува спроведување на активностите за превенција на РБН со кои се забранува ограничувањето на користење на право на здравствена заштита како резултат на дискриминација	втора половина од 2019	
		Број на одржани консултативни/јавни средби дебати	2018 и 2019	
		Усвоен закон	втора половина 2018	
Донесување Закон за прекинување бременост	Носител: МЗ Во соработка со: здравствени установи, МТСП,	Вклучени стандардите на Конвенцијата во предлог-законот подготвен од работната група на Министерството за здравство	прва половина 2018	Буџет на Министерството за здравство Донации

	ГО	Укинати одредбите со кои се ограничува пристапот до легален и безбеден прекин на бременост	прва половина 2018	
		Усвоен законот	2019	
Измена и дополнување на Законот за заштита на правата на пациентите	Носител: МЗ Во соработка со: здравствени установи, ГО	Формирана работна група за подготовка на Законот	втора половина 2019	Буџет на Министерството за здравство Донации
		Анализа и утврдени критериумите што треба да постојат за да може здравствен работник да пријави случај на РБН	втора половина 2019	
		Број на одржани консултативни средби/јавни дебати за Законот	втора половина 2019/прва половина 2020	
		Усвоен Законот	прва половина 2020	
Вклучување жртви на РБН во Програмата на МЗ за мајки и деца и Програмата за ослободување од партиципација	Носител: МЗ Во соработка со:	Ослободени од партиципација жртви на РБН за здравствени услуги поврзани со насилството	2019	Буџет на Министерството за здравство Програма за активна

	ИЈО, здравствени установи, ГО	Обезбедени бесплатни прегледи за неосигурени жртви на РБН	2019	здравствена заштита на мајки и деца за 2019 година предвидени средства за бесплатни прегледи за неосигурени жртви на РБН 300.000,00 денари
		Усвоени програми	2019	
Цел 2: Воспоставување сервиси за унапредување на заштитата на жртвите на родово-базирано насилство и на жртвите на семејно насилство				
Активност	Одговорна институција/организација	Индикатори	Временска рамка	Извори на финансирање
Изработка на стандарди за давање на специјализирани услуги на жртви на родово-базирано насилство и стандардни оперативни процедури во согласност со ИК	Носител: МЗ Во соработка со: МТСП, ГО, УНПФА, УНДП	Стандарди и процедури за работа центри за упатување на жртви при сексуално насилство (до 72 часа)	2018	
Спроведување обуки за даватели на специјализирани услуги на жртви на РБН	Носител: МТСП и МЗ Во соработка со: МЗ, МО, ГО	Подготвен модул за специјализирани услуги (за секоја услуга, вклучително за работа со деца жртви или сведоци на насилство)	2018/прва половина 2019	Буџет на МТСП Донации
		Спроведен тренинг за тренери	2018/прва половина 2019	
		Обучени 15 национални тренери	2018/прва половина 2019	

Воспоставување на кризни центри за жртви на сексуално насилство (до 72 часа)	Носител: МЗ Во соработка со: УНДП, Меѓународни организации и ГО	Воспоставени се три центри за упатување на жртви при сексуално насилство (гинеколошките и акушерски клиники во Скопје, Тетово и Куманово) (до 72 часа)	2018	Буџет на Министерството за здравство
		Анализа и мапирање на потребаите за отварање на уште три вакви центри	прва половина 2019	УНДП
		Воспоставени се три кризни центри за упатување на жртви при сексуално насилство согласно со геогравската покриеност и потреба	2018	Донации
Вклучување жртви на РБН во Програмата на МЗ за мајки и деца и Програмата за ослободување од партиципација	Носител: МЗ Во соработка со: ИЈЗ, здравствени установи, ГО	Ослободени од партиципација жртви на РБН за здравствени услуги поврзани со насилството	2019	Буџет на Министерството за здравство
		Обезбедени бесплатни прегледи за неосигурени жртви на РБН	2019	
		Усвоени програми	2019	

